

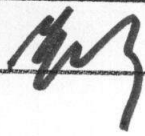

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 13 Kasım 2012
Sayı: 637

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.
09.11.2012

Av. Gürkut ACAR
Antalya Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	23 Kasım 2012		E. No: 2/987	
Yan.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

Numara:

No : 154089

GENEL GEREKÇE

Ceza Muhakemesi Kanunu'nda 2004 yılında yapılan değişikliğin ardından tanıkların korkularının giderilmesi ve güvenliklerinin sağlanması amacıyla koruma tedbirleri uygulanabileceği yargılama sistemine girmiş, 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu ile de koruma tedbirleri belirlenmiştir.

Tanık Koruma Kanunu ile ilgili yaklaşık 5 yıldır uygulama yapılmaktadır. Bir soru önerge verilen yanıtta, 2012 yılı başına kadar 38 kişi hakkında "tanık", 117 kişi hakkında da "tanık yakını" sıfatıyla koruma tedbiri uygulandığı, bu kişilerden 43'ü hakkında "kimlik ve ilgili bilgi ve belgelerin değiştirilmesi", 39 kişi hakkında ise "yurtiçinde başka bir yerleşim biriminde yaşamasının sağlanması" tedbirinin uygulandığı bildirilmiştir.

Yargılamayı etkileme olasılığı yüksek olan tanıkların güvenilir ve gerçekten doğruyu söyleyecek kişiler olması, kanıta dayalı ifadelerle adil yargılamaya katkı sağlamaları gereklidir.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 58'inci maddesinin 2 ve 3'üncü bentleri ile tanıkların kimliklerinin gizli tutulması ve tanıkların duruşmalarda hazır bulunma hakkına sahip bulunanlar olmadan da dinlenilmesine olanak tanınmıştır. Kamuoyunda bu tür tanıklara "gizli tanık" denilmektedir.

Son dönemde gizli tanık uygulamasının en yaygın şekilde kullanıldığı yerler İstanbul Silivri'deki davalar olduğu görülmektedir. Gizli tanıklar, sanıklara ciddi suçlamalar yöneltmektedir. Ancak, pek çok gizli tanığın bir duruşmada verdiği ifadeyi, bir başka duruşmada değiştirdiği, bir çok gizli tanığın aynı dosyalarda sanık olduğu kamuoyuna yansımaktadır.

Ayrıca gizli tanıkların pek çoğunun kimlikleri de ortaya çıkmış durumdadır. Bu kişilerin pek çoğunun kendisinin suç makinesi konumunda olduğu, gasp, cinayet, tecavüz gibi bir çok suç nedeniyle hüküm giydikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca bölücü terör örgütünde yöneticilik yapmış, çok sayıda vatandaşımızın ve güvenlik görevlisinin şehit olduğu saldırılara katılmış, bu suçlar nedeniyle kesin hüküm giymiş kişilerin bile gizli tanık yapıldığı, bu kişilerin terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerine ağır suçlamalar yönelttiği görülmektedir.

Gizli tanık uygulamasının sanıkların savunma hakkını olumsuz etkilediği, sanıkların kimin hangi amaçla söylediğini bilmediği iddiaları ve suçlamaları çürütmeye, bunların doğru olmadığını kanıtlamaya çalıştıkları durumlar yaşanmaktadır. Aslında yargılamada, sanıkların suçluluğunun, somut delillerle ve güvenilir tanıkların kanıta dayalı ifadeleri ile ortaya konulması gereklidir. Ancak gizli tanık uygulaması bunun tersi durumlar ortaya çıkarmaktadır.

Adil yargılama, savunma hakkının güvencede olduğu yargılamadır. Gizli tanık uygulamasında ortaya çıkan örnekler, bu konuda tereddütler oluşturmaktadır. Adil yargılamanın gerçekleşmesi için yargı sistemine dahil edilen gizli tanıklar, adil yargılamayı tehdit eder duruma gelmiştir.

Sistemi sıkıntıya sokan gizli tanık uygulamasının kaldırılması, kimliğin gizlenmesi başta olmak üzere koruma tedbirlerinin tanıklık görevinin yapılmasından sonra geçerli olması sağlanmalıdır. Kanun teklifi ile de tanıklıkları kendileri veya yakınları açısından ağır bir tehlike oluşturan kişiler ve yakınlarının kimliklerinin tanıklık yapılınca kadar saklı tutulması, tanıklık görevinin tamamlanmasından sonra 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerinin uygulanması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Adil yargılamanın gerçekleştirilmesi ve maddi gerçeğin ortaya çıkması için tanıklık yapacakların, tanıklıklarının kendileri veya yakınları açısından ağır bir tehlike oluşturmaları durumunda, tanıklık görevi yapılınca kadar kimliklerinin saklanması, kimliğin değiştirilmesi ile 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu'nda sayılan diğer tedbirlerin ise tanıklık görevinin yerine getirilmesinden sonra uygulanması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir

CEZA MUHALEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 58 inci maddesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“(1) Tanığa, ilk önce adı, soyadı, yaşı, işi ve yerleşim yeri, işyerinin veya geçici olarak oturduğu yerin adresi, varsa telefon numaraları sorulur. Gerekirse tanıklığına ne dereceye kadar güvenilebileceğı hakkında hâkimi aydınlatacak durumlara, özellikle şüpheli, sanık veya mağdur ile ilişkilerine dair sorular yöneltilir.

(2) Tanık olarak dinlenecek kişilerin kimliklerinin ortaya çıkması kendileri veya yakınları açısından ağır bir tehlike oluşturacaksa; tanıklık görevi mahkemede yapılıncaya kadar geçecek sürede kimliklerinin saklı tutulması için gerekli önlemler alınır.

(3) Tanıklık görevinin yapılmasından sonra, kişinin kimliğinin saklı tutulması veya güvenliğinin sağlanması hususunda 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

